

PRAEITIES AIDAI

Stasys KEINYS

Lietuvių kalbos institutas

PR. SKARDŽIAUS TERMINOLOGIJOS SRITIES VEIKLA IR JOS REIKŠMĖ

XIX a. gale ir ypač per pirmus tris XX a. dešimtmečius buvo dedami dabartinės lietuvių terminologijos pamatai. Įvairių sričių terminus kūrė, tvarkė ar pagal dabartinės bendrinės kalbos reikalavimus atnaujinio būrelis ano meto šviesuolių. Šios nedidelės, bet labai darbščios, didžiąja dalimi nesavanaudiškos, tautos reikalams atsidėjusios bendrijos ne tik įkvėpėjas ir dvasinis vadovas, bet ir didžiausias darbininkas buvo J. Jablonskis. Neatsitiktinai netrukus po šio lietuvių kalbotyros klasiko mirties jo bendražygis J. Balčikonis rašė: „Mūsų mokyklos istorijoje Jablonskio vardas turės amžinai pasilikti. Juk jis pirmas jai davė ne tik lietuvių kalbos gramatiką ir skaitymus, jis davė jai ir kitų dalykų terminus“¹. J. Jablonskis su savo kartos šviesuoliais nustatė ir terminologijos darbų kryptį, nulėmė to darbo tvarką bei būdus, kurių bent žymesnieji šio baro darbininkai laikosi iš esmės iki šiol.

Tad trečio dešimtmečio gale į darbą stojusiems jauniems, pradedantiems kalbininkams Pr. Skardžiui, A. Saliui ir kitiems nebeteko dėti dabartinės lietuvių terminologijos pamatų, nei teorinių, nei praktinių². Tie pamatai iš esmės buvo padėti. Naujajai kartai teko vainikas po vainiko rėsti terminologijos pastato sienas. Dirbančiųjų pajėgos nebuvo didelės, be to, ir tos pačios visų pirma užsiėmusios kitais darbais, tad tikėtis, kad darbas virte virtų nė nebuvo kaip. Teoriniais terminologijos klausimais anuomet daugiausia domėjosi filosofas

¹ Balčikonis J. Prakalba // Jablonskio raštai. Kaunas, 1933. T. 2. P. VII.

² Plg. Rosinas A. Pranas Skardžius – mokslininkas ir bendrinės kalbos ugdytojas // Pranas Skardžius – bendrinės kalbos teoretikas ir ugdytojas: Seminaro tezės. Vilnius, 1999. P. 5, kur teigiama, kad „Skardžius padėjo terminijos tvarkymo teorinius pamatus“.

St. Šalkauskis, be to, turėjęs ir didelių praktinių sumanymų, kurie, matyt, ir nutraukė gražiai išivarytą teorinę jo terminologijos veiklą. O daugelis kitų atspėjamu laiku dirbo šioki ar tokį praktinį terminologijos darbą. Prie tokių visų pirma praktikos darbininkų reikėtų skirti ir Pr. Skardžių.

Tad Pranas Skardžius (1899–1975), kurio šimtosios gimimo metinės neseniai Lietuvoje buvo plačiai paminėtos, yra pirmosios pobūginės bei pojablonskinės kartos kalbininkas. Jam dar teko, kad ir trumpai, pabūti mokiniu tų dviejų žymiausių dvidešimto amžiaus pradžios (ir ne tik jos) kalbininkų, ne vienu atžvilgiu pelniusių atskirų mūsų kalbotyros barų pradininkų šlovę, o J. Jablonskiui net pripažįstamas garbingas pačios bendrinės kalbos tėvo vardas (jei taip, tai, matyt, kartu ir tos kalbos terminologijos tėvo garbė). Rūpestingo tėvo, nes tai J. Jablonskio rūpesčiu Pr. Skardžius kartu su A. Saliu (1902–1972) buvo pasiųstas baigti mokslų į Vokietiją, ir iš ten abudu po keleto metų daktaruoti grįžo tęsti savo buvusių kauniškių profesorių darbų. K. Būga tuomet jau keletą metų ilsėjosi Vytauto prospekto kapuose, netrukus Viešpaties Angelas buvo sugiedotas ir tų pačių kapų priglaustam J. Jablonskiui. Šitaip labai greitai jauniems apsuksiams vyrams atiteko nemaža dalis velionių vartytų darbų, su jais ir kalbinė terminologijos baro pusė.

Pradžioje dar pasakytina, kad didesnis pavyzdys Pr. Skardžiui bus buvęs K. Būga, nors, kaip pats rašė, artimiau bendravo su J. Jablonskiu³. Savo pirmuosiuose dar Vokietijoje tebesimokant rašytuose kalbos straipsneliuose jis aiškiai bandė sekti „Kalbos ir senovės“ rašytojo pėdomis, be to, pradėjo pešioti, iš pradžių neminėdamas vardo, kai kuriuos J. Jablonskio teikinius, tuo jau nuo K. Būgos skirdamasis. Tokių papešiojimų (net vis pakartojamų) ilgokai nevengė Pr. Skardžius. Tie pešiojimai, nesutikimai, vietomis net savo viršenybės rodymai (pabrėžimai, kad pats J. Jablonskis jam nusileidęs) ir dabar, po 60–70 metų, neatrodo nei pakankamai pagrįsti, nei laiku ir vietoje pasakyti. Juolab kad pats pešiotojas, nei jaunas būdamas, nei pagyvenęs, neatrodo buvęs skrupulingas bendrinės kal-

³ Skardžius Pr. Rinktiniai raštai. Vilnius, 1997. T. 2. P. 16.

bos vartosenos gyvumo bei teikybės vieningumo sergėtojas ar bent paisytojas.

Prisidėti prie terminologijos darbo Pr. Skardžiui bus tekę dar mokantis Lietuvos universitete (čia mokėsi nuo 1923 m. rudens iki 1925 m. lapkričio mėn.). Apie tai savo septyniasdešimtpenkmčio proga „Aidų“ žurnale paskelbtame straipsnyje „Mano gyvata ir darbas“ jis pats rašė taip: „<...> drauge su juo [J. Jablonskiu – St. K.] dirbau terminologijos komisijoje, kuri pas jį susirinkdavo ir kuriai aš sekretoriavau, ir vėliau kurį laiką drauge su juo dar dirbau rašybos komisijoje, ligi išvažiuodamas į užsienį“⁴. Vėliau, ketvirtajame dešimtmetyje, jau po J. Jablonskio mirties, 1935 m. suburtoje Lietuvių kalbos draugijoje Pr. Skardžius vadovavo Terminologijos sekcijai. Kaip matyti iš ano meto „Gimtosios kalbos“ laikraštyje pateiktų pranešimų, ta sekcija svarstė prof. St. Šalkauskio parengto žodyno „Bendroji filosofijos terminija“ terminus, taip pat sporto (futbolo, krepšinio, čiuožimo), akių ligų ir teatro terminų pluoštus. Be abejo, didžiausias šios sekcijos darbas buvo „Bendroji filosofijos terminija“, kurioje aiškiai matyti išmanančių kalbininkų įnašas. Tai, beje, yra pasakyta jau pirmuoju žodyno „Pratarties“ sakiniu: „Žemiau spausdinamos filosofinės [=filosofijos – St. K.] terminijos apsvaistymas, ištaistymas, papildymas ir priėmimas yra pirmas stambesnis darbas, kurį yra atlikusi Lietuvių Kalbos Draugijos (LKD) Terminologijos Sekcija (TS), sudaryta iš pirmininko doc. Pr. Skardžiaus, sekretoriaus A. Vaičiulaičio ir narių: Žodyno redaktoriaus J. Balčikonio, pulk. J. M. Laurinaičio, doc. A. Salio ir prof. St. Šalkauskio. Kokio didumo buvo tas darbas, galima spręsti iš to, kad jam buvo paskirta per 35 posėdžių po 2 val. kiekvienas“⁵. Be to, kaip ten pat pasakyta, prie žodyno rengimo pastabomis, patarimais ar siūlymais yra prisidėję prelatas A. Dambrauskas, dr. J. Pankauskas, vyskupas M. Reinys, prof. V. Sezemanas, prof. J. Vabalas–Gudaitis ir dailininkas A. Varnas, o dedamus terminus sukirčiavo Pr. Skardžius, kuris „ir šiaip jau daug pasidarbavo visam rašiniui patobulinti“⁶.

⁴ Ten pat.

⁵ Šalkauskis St. Raštai. Vilnius, 1991. T. 2. P. 126.

⁶ Ten pat. P. 127.

„Bendroji filosofijos terminija“ yra vienas geriausių tarpukario laikų terminų žodynų, iš esmės visas sunaudotas svarbiausiems dabartinės bendrinės kalbos teikybės veikalams. O tai yra didžiausias šio darbo pripažinimo įrodymas. Tai, kad žodyne nėra nė vieno vadinamojo tarptautinio termino, rodos, akivaizdžiai liudija rengėjų siekimą gryninti kalbą, tačiau tai juo labiau įdomus netgi apskritai bendrinės kalbos teikybės istorijos žingsnis. Šiuo žodynu įtikinamai parodyta, kad visiškai neteisūs yra tie ano meto ir dabarties žmonės (beje, taip pat ir kalbininkai), kurie neretai teigia lietuvių kalboje nesant kaip išreikšti viso to (ar tesant galima išreikšti ne visa tai), kas kitų pasakoma tais „tarptautiniais“ įvardijimais ar net kad to nė nereikia bandyti. Žodynas, be abejo, rodo vadinamuosius puristinius (kalbos gryninamuosius) rengėjų siekius.

Kalbamui atžvilgiu tikrai labai įdomus bei įsidėmėtinas yra ir po 35 metų nuo „Bendrosios filosofijos terminijos“ pasirodymo Čikagoje 1973 m. išleistas Pr. Skardžiaus žodynas „Lietuviški tarptautinių žodžių atitikmenys“. Šio darbo įvade teisingai rašoma, kad „žmonės, mokėdami reikiamas svetimas kalbas ir susipažinę su atitinkamos srities tarptautine terminologija, dažnai iš viso nėra per daug linkę vartoti sulietuvintų pakaitų, kurie asociaciniu būdu dažnai jau skiriasi nuo atitinkamų tarptautinių žodžių. Ši praktika ypač pastebima svetur, kur išeiviai išmoktomis svetimomis kalbomis dažnai geriau verčiasi, negu savo gimtosiomis, ypač kurios nors specialybės srityje“⁷. Deja, deja! Nelinkimas vartoti ir ypač ieškoti lietuviškų pakaitalų labai būdingas ne tik, kaip rašo Pr. Skardžius, išeiviams, bet ir bent nemažai daliai veikliųjų pačios Lietuvos mokslo, technikos, tikybos, politikos ir kt. sričių žmonių. Ir čia kartais net ilgokai tenka įtikinėti ne vieną įsitikinusių „tarptautininką“, kad lietuviškas terminas, jei jam neteikiama pirmybė, bent jau turi teisę būti vartojamas šalia to skolinto, neretai visai net ne tarptautinio, termino.

„Lietuviškų tarptautinių žodžių atitikmenų“ žodyne pateikta maždaug tūkstančio tarptautinių žodžių lietuviški atitikmenys. Nemažą jų dalį yra jau nuo seniau bendrinės kalbos vartosenoje gerai pažįs-

⁷ Skardžius Pr. Rinktiniai raštai. Vilnius, 1998. T. 3. P. 437.

tami naujadarai ar net gyvosios kalbos žodžiai, pvz.: *abažūras* – *gaubtas*, *abscėsas* – *pūlinys*, *abstineñcija* – *blaivybė*, *abstrākcija* – *atsaja*, *abzācas* – *pastraipa* ir kt. Tas žodynas, kuriuo, be abejo, taip pat siekta padėti gryninti lietuvių kalbą, yra labai svarbus XX a. galo dalykinei lietuvių kalbai, kurioje pernelyg daug vartojama įvairaus plauko skolinių, garbingai vadinamų tarptautiniais žodžiais. Dabartinė dalykinė kalba skoliniais nė kiek ne mažiau yra užteršta negu ankstesnių šimtmečių raštų kalba. Ir gera dalis tų skolinių niekuo nėra pranašesnė už praeito amžiaus ir šio pradžios šviesuomenės vytaus lauk iš kalbos barbarybes. Tad kalbama Pr. Skardžiaus knyga, kuria, beje, remtasi rengiant trečią „Dabartinės lietuvių kalbos žodyno“ leidimą, ir po ketvirčio šimtmečio tebėra labai svarbi dabartinei terminologijos ir apskritai bendrinės kalbos vartosenai ir teikybai. Beje, kaip ir St. Šalkauskio „Bendroji filosofijos terminija“, paskelbta prieš šešiasdešimt su viršum metų.

Po Antrojo pasaulinio karo, atsidūręs JAV ir negaudamas kalbininko darbo, Pr. Skardžius baigė bibliotekininkystės mokyklą ir netrukus pradėjo dirbti pagrindinėje tos šalies Kongreso bibliotekoje (joje išdirbo 15 metų, iki 1971 m.⁸). Bibliotekininko išsilavinimas ir darbas bus lėmęs netoli 200 žodyno straipsnių apimties bibliotekininkystės terminų žodynėlio sudarymą. Tas žodynėlis buvo paskelbtas 1961 m. JAV atgaivintoje „Gimtojoje kalboje“⁹. Į jį, autoriaus žodžiais, dėti lietuviški plačiau (ne vien siauriems bibliotekininkystės reikalams) vartojamų sąvokų įvardijimai, pateikti anglų, prancūzų ir vokiečių kalbų atitikmenys, kai kurie terminai glaustai paaiškinti. Sunku, plačiau netyrinėjus, būtų pasakyti, ar Pr. Skardžiaus naudotasi 1956 m. Lietuvoje išleistu I. Kisino sudarytu žodynėliu „Bibliotekinė ir bibliografinė terminologija“ – kiek per šeštadalį Pr. Skardžiaus rinkinėlio terminų tesudaro su I. Kisino žodynėliu sutampantys terminai, viena kita sąvoka įvardyta kitaip, pavyzdžiui, Pr. Skardžiaus teikiama *añtrininkas* (arba *dublikātas*), *antrñnis ātorius*, *jungtñnis katalògas*, *pāpildas* ir kt., o I. Kisino žodynėlyje – *dublėtas*, *bendraaūtoris*

⁸ Skardžius Pr. Rinktiniai raštai. T. 2. P. 24, 29.

⁹ Perspausdintas trečiame Pr. Skardžiaus „Rinktinių raštų“ tome (p. 315–324).

[=*bendraáutoris* – St. K.], *suvestinis katalògas, papildymas*. Dalis Pr. Skardžiaus įdėtų terminų Lietuvoje kaip ir visai nepažįstami, pvz.: *adresýnas* „adresų knyga“, *bibliotekininkýbė* „librarianship, library science“, *dailmenys* „calligraphic types“, *evangelýnas* „evangelijų knyga“, *keliõnraštis* „book of travel, itinerary“, *núorašininkas* „copyist“, *pasakýnas* „pasakų knyga“, *skolyklà* „lending department, lending room, loan department“ ir kt. Apskritai šio rinkinio Pr. Skardžiaus naujybės, galima sakyti, neprigijo, dalis jų ir darybos atžvilgiu yra per nepaprastos (pvz.: *bibliotekininkýbė, dailmenys, skrajûtė* „broadsheet, broadside, flysheet, leaflet“). Be to, čia įdėta tokių terminų, kurie Lietuvoje ir tuomet, ir dabar neteikiami vartoti, pvz.: *títulas* „knygos ar straipsnio pavadinimas, antraštė“, *títulinis lāpas* „title page“ (Lietuvių kalbos ir literatūros instituto Terminologijos komisijos patvirtintas vartoti į I. Kisino žodynėlį įdėtas terminas *antraštinis lāpas*, jis paprastai šios srities specialistų ir vartojamas). Tad šis Pr. Skardžiaus darbelis galėtų būti vertinamas kaip didesnės įtakos neturėjęs bandymas prisidėti prie bibliotekininkystės terminologijos plėtojimo. Tiesa, galbūt naudingesnis jis buvo Amerikos lietuvių kalbai.

Nemažai įvairių sričių (kiek daugiau gal technikos) terminų Pr. Skardžius yra taisęs bei siūlęs gausiuose savo kalbos praktikos dalykams skirtuose straipsniuose bei straipsneliuose. Iš jų susidarė išpūdis, kad kalbininkas labiau bus mėgęs pats daryti terminus negu jų ieškoti žmonių (liaudies) kalboje. Gal ir dėlto geroka jo siūlinių dalis plačiau neprigijo. Kita vertus, tuose straipsniuose straipsneliuose galima rasti naudingų platesnio pobūdžio patarimų, rodančių, kaip terminologijos darbas dirbtinas, kuria kryptimi suktinas. Pavyzdžiui, 1940 m., užėjus rusams, „Gimtojoje kalboje“ atsakydamas į klausimą „Ar iš tikrųjų tevertotinas tik *obalsis*?“, jis rašė, kad kai kas neįrodinėdamas ima teigti ir net įsakinėti vartoti ne *šūkį*, o *obalsį*, ir ta proga visai teisingai pamokė: „<...> sumaningesnieji kalbininkai savo teigimus paremia žmonių kalbos duomenimis, todėl tie, kurie nori pozityviai prisidėti prie mūsų bendrinės kalbos vartosenos gerinimo, turėtų savo naujai teikiamuosius platesnio pobūdžio dalykus viešai pagrįsti ir aiškiai pasakyti, kodėl lig šiol plačiai vartotasis dalykas yra nebetikęs; šiaip jau individualus ir įsakinėjamas būdas tam reika-

lui gali ir nemaža žalos padaryti¹⁰. Ši labai aiškiai ir J. Jablonskio dvasia bei stiliumi pasakyta mintis turėjo būti labai svarbi anuomet pradėtos kalbos revoliucijos aplinkybėmis, ją gerai įsidėti į galvą turėtų ir dabartiniai komandinės teikybės pripažinėjai.

Tam tikrų terminologijos teorijai skirtų straipsnių Pr. Skardžius nėra rašęs, nėra nė plačiau kur tų teorijos dalykų nagrinėjęs, svarstęs. Jis, rodos, labiau nesigilino į terminologijos savitumus, terminams keliamus reikalavimus. Terminologijos klausimus visų pirma jis kėlė, remdamasis bendruoju kalbotyros, bendrinės kalbos teikybės supratimu, t. y. taip pat, kaip ir kitus kalbos norminimo dalykus. Tačiau, kaip sakyta, Pr. Skardžiaus straipsniuose ir straipsneliuose yra pribarstyta nemažai taiklių apibendrinimų, auksinių minčių ir vertingų patarimų, svarbių ir terminologijos teorijai. Tuos dalykus reiktų kuomet plačiau atskirai patyrinėti.

Po Antrojo pasaulinio karo, tris dešimtis brandos metų gyvendamas užsieniuose, čia, tėvynėje, Pr. Skardžius neturėjo tiek įtakos, kiek jos būtų galėjęs turėti kitokiomis aplinkybėmis. Tiesa, jo knygos, straipsniai buvo pažįstami ir kalbos teikybininkams, ir terminologams, jais buvo naudojamosi, tačiau pagrindiniai lietuvių terminologijos plėtros, ugdymo darbai buvo atliekami jam pačiam tiesiogiai nedalyvaujant, tie darbai vyko šalia jo. Jam beliko to, kas daroma Lietuvoje, stebėtojo, tarpais labai kritiško, gal net rūstaus stebėtojo vaidmuo. Bet, laikui bėgant, tas kritiškumas pastebimai vėso – kai kurie iš pradžių smarkiai peikti Lietuvos kalbininkų teikybės darbai, pavyzdžiui, „Dabartinės lietuvių kalbos žodynas“, vėliau jau buvo minimi visai palankiai. Tiesa, Lietuvoje nuo šešto dešimtmečio vidurio gausokai leidžiamus terminų žodynus Pr. Skardžius kaip ir negirdomis nemačiomis nuleido. Bet nemažai rašė, stengdamasis žadinti ir kelti išeivijos terminologijos kultūrą. Šiuo atžvilgiu labai pamokomos ir dabar ne tik išeiviams svarbios tebėra jo pastabos dėl P. Orintaitės 1958 m. „Gimtojoje kalboje“ pareikštų minčių dėl terminų *romanas*, *poema*, *novelė* vartosenos, turint galvoje, kad anglų kalboje tie žodžiai reiškia ką kita ir dėl to nepadedantys ir net kliudantys „su svetima kultūra“ bendrauti (dėl to siūly-

¹⁰ Skardžius Pr. Rinktiniai raštai. T. 3. P. 797–798.

ta keisti grynai lietuviškais terminais). Ta proga Pr. Skardžius plačiau išsitarė terminų santykių su atskiromis kitomis kalbomis bei jų pastovumo klausimu. Jis rašė: „Jeigu mes imsime kai kuriuos terminus vartoti ne taip, kaip kad juos esame įpratę ar linkę vartoti, bet kaip juos visai skirtingai vartoja pvz. anglai arba amerikiečiai, tai mes nutrauksime tiesioginius santykius su mūsų bendrine vartoseną ir tuo būdu aiškiai sukliudysime mūsų tarpusavinį susižinojimą, o per tai gerokai apsunkinsime ir svetimos kultūros pasisavinimą. Jei pradėsime apysaką ar ką nors panašaus vartoti ligšiolinio romano vietoje, tai tuo pat metu mes didžiai apsunkinsime suprasti visa tai, kas mūsų ligšiol visur, literatūros istorijoje arba vadovėliuose, buvo sakoma pasakojama apie romanus; be to, taip darydami, mes visai be reikalo sujauktume du visai skirtingus dalykus, šiuo atveju, apysaką ir romaną arba novelę ir apsakymą. Ir vis dėlto, tuo keliu einant, svetimoji kultūra mums daugiau nepriartėtų: amerikiečiai su anglais yra ėję visai kitokiais, skirtingais keliais kaip mes, ir todėl neįmanoma mūsų eitųjų kelių kaip reikiant pritaikyti prie anglosaksinių. Pvz. jau nuo seniau Lietuvoje buvo ir tebėra vartojamas dirigentas „diriguotojas, choro ar orkestro vedėjas“, o jo angliškas atitikmuo conductor „dirigentas“ yra tolygus mūsų konduktoriui „traukinio palydovui“. Arba štai vėl: mūsų kalboj jau nuo seniau muzikos veiklų kūrėjas vadinamas kompozitorium, o jo angliškas atitikmuo compositor (kirčiuojamas skiemuo -po-) tėra tik „raidžių rinkėjas“. <...> Ne, mes jau nebegalime išsižadėti nei dirigento, nei kompozitoriaus, nei romano, nei novelės, nei poemos, nei pamfletų, nei kitų panašių tarptautinių svetimybų tik dėl to, kad jos anglų ar kurioj kitoj svetimoj kalboj turi kitokią reikšmę kaip mūsų kalboj. Jie visi jau išgalėję mūsų kalboj, turi tam tikras tradicijas, ir todėl mes juos turime toliau vartoti, nes jie puikiausiai tinka tiesioginiam tikslui – mūsų tarpusaviniam ir visuotiniam susižinojimui“¹¹. Čia tam tyčia įdėta ilgoka Pr. Skardžiaus straipsnio „Ar tai pasenęs laužas?“ ištrauka, nes dabar, po keturių dešimtmečių, jau ir pačioje Lietuvoje vis daugiau randasi kalbos, tiksliau, žodžių vartose-

¹¹ Ten pat. P. 285–286.

nos perversmininkų, akiai sekančių ta pačia Pr. Skardžiaus minėtąja anglų kalba ir visai nepaisančių, kad tai tik trukdo geresniam lietuvių kits kito supratimui. Pr. Skardžius aiškių aiškiausiai parodė, kad tai ne kalbos plėtojimo kelias, o šuntakis ar, dar tiksliau sakant, klystkelis. Gyvendamas Amerikoje, jis kur kas blaiviau negu daug kas dabar pakiliai ir sparčiai anglinamoje Lietuvoje vertino lietuvių ir anglų kalbų santykius.

Pr. Skardžiaus palikimas yra ženklus ir neatsiejamas nuo bendrinės lietuvių kalbos teikybės, ugdymo ir plėtojimo veiklos. O kadangi terminai yra labai svarbi ir vis svarbėjanti sudėtinė tos kalbos dalis, nesunku suprasti, kodėl terminologijos dalykams jo skirta ištis daug dėmesio.

Gauta 1999 09 20

THE TERMINOLOGICAL ACTIVITIES OF PR. SKARDŽIUS AND THEIR SIGNIFICANCE

Summary

This article reviews the main organisational and practical work of the Lithuanian linguist Pranas Skardžius (1899–1975) in the field of terminology, done in Lithuania and America after the second world war. From his pre-war works, his participation in preparation of the philosopher St. Šalkauskis' dictionary "General terminology of philosophy" stands out. Pr. Skardžius' book "Lithuanian equivalents of International words" published in the USA in 1973 is discussed and the collection of the terms of librarianship is analysed. Attention is turned to some topical thoughts from Pr. Skardžius articles on particular terms, e.g. the importance of substantiating the introduction of terms, to keep to the principles of constancy and tradition.